

RESİMLİ YİRMİNCİ ASIR'IN TÜRK SİYASİ, KÜLTÜR, DÜŞÜNCE VE EDEBİ HAYATINDAKİ YERİ

Nuran ÖZLÜK*

ÖZET

Bu çalışmada Demokrat Parti/Adnan Menderes Döneminin ikinci yılında 16 Ağustos 1952 tarihinde Osman Nebioğlu tarafından neşrine başlanan ve 27 Mayıs İhtilali'nden yaklaşık 3 ay sonrasına 29 Ağustos 1960'a kadar 8 yıl boyunca 15 ciltte toplam 419 sayı ile dönemin önde gelen yazar/şairlerinin duygu ve düşüncelerini okuyucularıyla paylaşmasına imkân tanıyan, Türk matbuat hayatının uzun soluklu süreli yayınlarından biri olan *Resimli Yirminci Asır* dergisi tanıtılarak mecmuanın Türk siyasi, kültür, düşünce ve edebî hayatındaki yeri tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Resimli Yirminci Asır, Osman Nebioğlu, siyasi hayat, sosyal hayat, süreli yayın

PLACE OF RESİMLİ YİRMİNCİ ASIR IN TURKISH POLITICAL, CULTURAL, THOUGHT AND LITERATURE LIFE

ABSTRACT

In this study, *Resimli Yirminci Asır* which was one of the long term publications published between 16 August 1952- 29 August 1960 by Osman Nebioğlu begining from Demokrat Parti/Adnan Menderes Period untill three months later of 27 May Revolution for eight years in 15 volumes totally 419 issues, providing the leading writers and poets to share their ideas and thoughts of this period is introduced and its place in Turkish political, cultural, thought and literature life is determined.

Key Words: Resimli Yirminci Asır, Osman Nebioğlu, political life, social life, periodical.

* Dr., Öğretmen, Milli Eğitim Bakanlığı. El-mek: nuranozluk@yahoo.com

Resimli Yirminci Asır'ın ilk sayısı, tek partili dönemin sona erdiği ve 14 Mayıs 1950-27 Mayıs 1960 tarihleri arasında iktidarda olan Demokrat Parti/Adnan Menderes döneminin ikinci yılında, 16 Ağustos 1952'de Osman Nebioğlu tarafından neşredilir.

Mecmuanın isminin yazılışında dış kapak ve iç sayfadaki künyelerde farklılıklar vardır: *Resimli 20. Asır*, *Resimli Yirminci 20. Asır*, *Resimli Yirminci Asır*, *Yirminci Asır*. Çalışmada derginin matbuat âlemine giriş yaptığı ilk sayısının künyesindeki yazılış esas alınmıştır.

Resimli Yirminci Asır'ın ilk 6 sayısının serlevhasında "Haftalık Mecmua" olduğu yazarken buna 7. sayıdan itibaren "Türkiye'nin En Çok Okunan Dergisi" ibaresi eklenir. Mecmuanın ilk 66 sayısı düzenli şekilde, haftada bir, yayımlanırken 67. sayı 19-26 Kasım 1953 tarihli basılır, bunun sebebi ise matbaada bir çırağın dikkatsizliği yüzünden çıkan yangının kısa zamanda bütün matbaayı yakarak harap etmesi, bir önceki hafta için hazırlanan mecmuanın da yanması olarak gösterilir. 280. sayıya kadar haftalık neşredilen *Resimli Yirminci Asır*'ın bu sayısı 26 Aralık 1957 tarihli iken 281. sayısının tarihi 9 Ocak 1958'dir. 410. sayı 15 Haziran 1960, 411. sayı günsüz Haziran 1960, 412. sayı ise 4 Temmuz 1960 tarihlidir. Yani 281 ve 412. sayılar 15 gün sonra neşredilmiştir. Son nüshası 29 Ağustos 1960'ta okuyucusuyla buluşan *Resimli Yirminci Asır*, 8 yıl içinde toplam 419 sayılık uzun soluklu yayım hayatı boyunca birkaç aksaklık dışında haftalık periyodunda istikrar sağlamayı başarmıştır.

Tamamı İstanbul'da basılan ve idare edilen derginin sahibi Dr. Osman Nebioğlu iken yazı işlerini fiilen idare eden kişi birkaç kez değişir: 1-196. sayılarda Osman Nebioğlu, 197-248. sayılarda Mualla Bayraktar, 249-268. sayılarda tekrar Osman Nebioğlu, 269-334. sayılarda Selma Yazoğlu, 334-392. sayılarda Selma Tükel ve 393-419. sayılarda yeniden Osman Nebioğlu.

Mecmuanın 2/3. sayfasında yer alan künyede sekreter Adnan Tahir, 2. sayıdan itibaren asistan Berin Teksoy olarak belirtilir. Asistan da birkaç kez değişir. 5. sayıda Berin Teksoy'un yanına Mualla Bayraktar eklenirken 29. sayıda Berin Teksoy'un yerine Zeria Karadeniz gelmiştir. 36. sayıdan sonra yalnız Mualla Bayraktar asistanlık yaparken 53. sayıda asistan yerine sekreter yardımcılığı unvanı kullanılır: Mualla Bayraktar, Rezan Bayraktar. 82. sayıdan itibaren sekreter yardımcısı, 110. sayıdan itibaren de sekreter ibaresi mecmuanın künyesinden kaldırılır.

Resimli Yirminci Asır, Nebioğlu Matbaacılık ve Kâğıtçılık Limitet Şirketi'nde basılırken matbaada çıkan yangın sebebiyle 67-69. sayılar Nebioğlu mürettiphanesinde dizilmiş, Tan Matbaası'nda basılmış, sonrasında dergi tekrar Nebioğlu Matbaacılık ve Kâğıtçılık Limitet Şirketi'nde tabedilmiştir.

Mecmuanın mektup ve havale adresi: Nebioğlu Yayınevi, İstanbul, Posta Kutusu 644'tür. İdarehane 127. sayıdan itibaren İstanbul Erkek Lisesinin karşısında Yanıksaraylar Caddesi 7 numaradaki kendi binasına taşınmıştır.

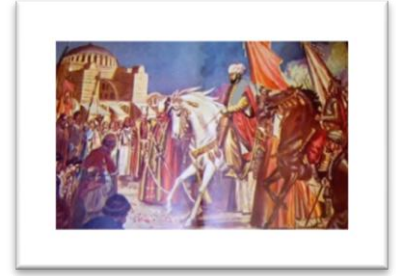
Resimli Yirminci Asır'ın satış fiyatı başlangıçta 50 kuruştur. 186. sayıdan itibaren kâğıt, çinko ve mürekkep tedariki hususunda çekilen müşkülât ve iptidai madde fiyatlarının ve ücretlerin yüksek olarak devam etmesi sebebiyle mecmua 75 kuruştan, aynı sebepten dolayı 320. sayıdan matbuat âleminden çekilen kadar 100 kuruştan satışa sunulmuştur.

Derginin 8 yıl boyunca sayfa sayısında azalma olmuştur. Arka kapak dahil 36 sayfa yayımlanan mecmuanın 145. sayıda kâğıt, mürekkep ve klişe temini hususunda çekilen sıkıntılar dolayısıyla 146. sayıdan itibaren 4 yaprak eksik neşredileceği bildirilmiştir. Söz konusu tarihten itibaren mecmua, arka kapak dahil 28 sayfa, 375. sayıdan itibaren ise arka kapak dahil 20 sayfa basılmıştır.

Resimli Yirminci Asır'ın ön kapağında ağırlıklı olarak Martha Hyer, Ava Gardner, Elizabeth Taylor, Ann Miller, Leslie Caron, Virginia Mayo, Lana Turner, Ann Blyth, Stewart Granger, Jeff Chandle, John Forsythe, Rock Hudson, Dan Duryea, Tony Curtis, George Nader, Cynthia Patrick, Mara Corday, John Saxon, Judy Meredith gibi *Metro Goldwyn Mayer*, Universal International, Warner Bros'un aktrist/aktörlerinin fotoğrafları; Neşe Yulaç, Gönül Yazar, Safiye Ayla, Ayten Gençer, Sibel Göksel, Bakiye Fayazof, Gülseren Sadak, Gönül Yazar, Belgin Doruk, Afet Sevilay, Zeki Müren, Gülistan Güzey gibi yerli sinema, tiyatro, ses sanatçıları, güzellik kraliçelerinin fotoğraflarının yanı sıra özel nüshaların içeriğine uygun görseller, karikatürler yer alırken arka kapak "50 Türk Zaferi", "Türk Tarihinden Tablolar" başlıklı yazılardan başka fotoroman, reklamlar ve karikatürlere ayrılmıştır.

Mecmua özel sayılar da neşretmiştir. Bunlar 21: "Tiyatro Sayısı", 35: "Güreş Sayısı", 38: "Müze Sayısı", 40: "19 Mayıs Fevkalade Sayısı", 42: "Fetih Sayısı", 169: "Atatürk Sayısı", 329: "Yahya Kemal Sayısı"dır. Mecmuanın verdiği tek ilave "Fatih Sayısı"nda Münif Fehim'in çizdiği Fatih Sultan Mehmet'in Ayasofya önünden geçişini tasvir eden "Fatih'in İstanbul'a Girişi" tablosudur.

İlk sayısında *Resimli Yirminci Asır*'ın yayımlanış amacı Nebioğlu Yayınevi adına şöyle açıklanır:

Münif Fehim

"Bu mecmua, gittikçe tekâmül eden okuyucularımızın modern bir mecmuaya olan ihtiyaçlarını karşılamak için çıkmaktadır.

Fatih'in İstanbul'a Girişi

Medeniyet ve tekniğin çok ilerlemiş bir safhasına erişmiş bulunuyoruz; buna rağmen memleketimiz bir asırdan beri Garp medeniyet ve tekniğine kapılarını açmış olduğu hâlde bu aydınlık henüz memleketin her tarafına yayılmış değildir.

Memleketimizin ilerlemesini iftiharla yâd etmek istiyorsak sadece yollardan, barajlardan ve traktörlerden değil; fakat insan düşüncesinin ve insan hayatının tekâmülünden bahsetmeliyiz.

Mecmuamız insanlığın gerek düşüncede gerekse teknikte ulaşmış olduğu en ileri merhaleyi aksettirmeye çalışacaktır. Gayemiz, yalnız ve yalnız sevgili okuyucularımıza hizmet etmektir."¹

Dergi, çıkarılış amacına uygun hareket eder ve sayfalarında 16 Ağustos 1952-29 Ağustos 1960 tarihleri arasında Türkiye'de ve dünyada vuku bulan Kore Harbi'nin verdiği bedensel ve ruhsal zararlar, Kıbrıs meselesi, Türkçe Kur'an-ı Kerim, Turan Emeksiz'in öldürülmesi, komünist rejimden kaçan Türkler, Amerika'ya kaçırılan ve bir süre sonra memleketi iade edilen Nermin Aysel, Amerika'daki başkanlık seçimleri, tahakkuk safhasına giren Boğaziçi Köprüsü, yeni şiir anlayışı, Türk-İrak Paktı, harika çocuklar İdil Biret, Suna Kan; Kapalıçarşı yangını, balolar, defileler, kokteyller vb. pek çok sosyal, siyasi, ekonomik, dinî, askeri, sanatsal, kültürel, edebî yeniliklere, gelişmelere, değişimlere, olaylara yer verir.

Mecmuanın tahrir heyeti oldukça kalabalıktır. Bunlardan biri Refik Halit Karay'dır. Karay, mecmuanın 1. sayısında "Suya Akisler" başlığı altında ilk yazısını yayımlar. Dergide Karay'ın yazı heyeti içinde bulunacağı da haber verilir: "Üstat Refik Halit Karay bundan böyle en güzel fikralarını, en müstesna sohbetlerini, en sürükleyici romanlarını yalnız mecmuamıza verecektir. Bunun, bizim için olduğu kadar okuyucularımız için de bir iftihar vesilesi olacağını büyük bir memnuniyetle

¹ Nebioğlu Yayınevi, "20 Asır Niçin Çıkıyor?", **Resimli Yirminci Asır**, C. 1, S. 1, 10 Ağustos 1952, s. 2.

açıklıyoruz.” Karay, 2. sayıdan itibaren “Bir Ömür Boyunca” başlıklı köşesinde okuyucularıyla buluşur.

18. sayıda takdim edilen bir diğer yazar “memleketimizin en kudretli kalemlerinden biri” olarak nitelendirilen ancak muhtelif sebeplerden dolayı isminin şimdilik “Üçüncü Yıldız” olarak kullanılacağı ve bu kalemin “*Değişen Türkiye*” başlığı altında Türkiye’nin siyasi ve sosyal bünyesini tahlil edeceği haber verilir.² 47. sayıda ise “Üçüncü Yıldız” mahlasını terk eden Samet Ağaoğlu, aynı sütunda yazmaya devam eder. Ağaoğlu daha sonra “Babamın Arkadaşları”, “Görüşlerim” başlıkları altında diğer yazılarını neşreder.

Sosyal, siyasi, tarihî, ilmî ve/veya aktüel konularda köşe yazıları/seri yazıları yayımlanan diğer muharrirlerden bazıları ise “Geçtiğim Günlerden”, “Hadiseler Arasında” ile Hasan Âli Yücel, “Havuzbaşı Sohbeti/Sohbetleri” ile Falih Rıfki Atay, “Okuyucularıma Mektuplar” ile Kerime Nadir; “Cihan Tarihinin Meşhur Çocukları”, “İsimleri Tarihe Mal Olan Türediler, Zorbalar, Maceraperest Kadınlar ve Serseriler” ile Reşat Ekrem Koçu; Yarım Asır Evvelki İstanbul’dan Çizgiler”, “Mütareke ve İstiklal Harbi Yıllarının Meşhur Gazeteleri ve Gazetecileri”, “Bugün Artık Unutulan Meşhurlarımızdan” ile bir kısmı Ulğöç Aras müstear ismiyle A. Cemalettin Saraçoğlu; “Haftanın Siyasi Panoraması” ile Ömer Sami Coşar; “Kore’de Türk Kahramanları”, “Mustafa Kemal’in Hayatında Hiç Bilinmeyen Taraflar”, “Atatürk’ün Hususiyetleri”, “Vahdettin’in Avrupa’da Son Günleri” ile Kandemir; “Tarihten Röportajlar”, “Tarihten Sohbetler”, “Türkiye’de İlk Defa” ile Mithat Sertoğlu; “Bedii Faik’in Sohbeti” ile Bedii Faik, “Yarenlik” ile Şükrü Enis Regü, “Haftanın Tarihi” ile Hasan Âli Ediz, Haluk Y. Şehsuvaroğlu; “50 Türk Zaferi”, “Türk Tarihinden Tablolar”, “Osmanlı Padişahları” ile Hasan Âli Ediz; “Yirminci Asır Ansiklopedisi” ile Hasan Âli Ediz, Salih Murat Uzdilek, Kandemir, Neriman Hikmet, Münir Süleyman Çapanoğlu, Haluk Y. Şehsuvaroğlu; “Meşhur Arkeolojik Buluşlar” ile Nuran Birand Gözaydın, “İlim Dünyasında Yenilikler” ile Rıdvan Tezel, “Varlığımızın Temeli” ile Fazıl Noyan, “Gökyüzü Muamması” ile Süleyman Alpata, “Sanatkâr Karı Kocalar” ile Zuhâl Kâmrân Noyan, “Tarihin Yaman Kadınları” ile Vural R. S. Kakmacı ve çeşitli mevzularda yazan İsmet Hulusi İMSET’dir

Mecmuada gezi yazıları ile ön plana çıkanlardan bazıları Belkıs Söylemez “Avrupa Notları”, “İspanya Mektupları”; Şehrazat Tedirgin “Yeni Avrupa Adım Adım”, Faruk Yener “Avrupa 1952”, “Yeni Dünyada Yolculuk”; Tarık Gürcan “Ege Bölgesi Adım Adım”, Kemalettin Bozkurt “Ankara’dan Hindistan’a”, Hamdi Yılmaz “Suriye-Lübnan-Mısır”, Nihat Gökçen “Arabistan Çöllerinde”, Fethi Pirinççioğlu “Şimal Kutbu Bağının Ötesinde”, Osman Nebioğlu “Bambaşka Bir Dünya Amerika”, Mualla Bayraktar “Seyyar Sergi Notları” ve Hıfzı Topuz, Müjgan Koral, Edibe Dolu’dur.

Resimli Yirminci Asır’da dikkati çeken diğer yazı türü röportaj/mülakat/anketlerdir. “Hayatta Muvaffak Olmuş (İş) Adamlarımız” başlığı ile Metin Ergin, Berin Teksoy, Sadettin Gökçepinar, Yılmaz İnkaya, Feridun Kandemir, Ahmet Civelek, Adnan Tahir, Müfit Duru, Neriman Hikmet, Hikmet Çağlayan, Lütfi Gökmen; “Kalemler Konuşuyor” ile Neriman Hikmet; “Çalışan Meşhur Kadınlarımızla Konuşmalar”, “Yayınevlerini Tanıtıyoruz”, “Ediplerimizle Konuşmalar”, “Hocalarla Konuşmalar” ile Selma Yazoğlu; “Ayaküstü Röportajları” ile Leman Özkangil, “Namlı Efeler Konuşuyor” ile Kandemir, “Babıâli Nasıl Çalışıyor” ile Adnan Tahir ayrıca Nihal Yeğinobalı, Seniha Taşkıranel, Mualla Bayraktar, Şahap Balcıoğlu, Hıfzı Topuz, Kenan Harun, Yılmaz İnkaya, Leman Özkangil bu türde yazı neşreden muharrirlere örnek verilebilir.

Sağlık da mecmuada ele alınan konulardan biridir. “Doktorun Tavsiyeleri”, “Doktorunuz/Doktorumuz Diyor ki” serlevhası altında yazan doktorlar Sevil Akay, Cihat Abaoğlu, Halit Aybars, Ziyaettin Maktav, Rahmi Tuğrul, Çevik Alp’tir.

² (...), “Değişen Türkiye”, **Resimli Yirminci Asır**, C. 1, S. 17, 13 Aralık 1952, s. 3.

Dergide bedensel sağlık dışında insanın ruh dünyasına eğilen yazıların adedi azımsanmayacak kadar çoktur. 1950'de teşekkül eden “Metapsişik Tetkikler ve İlmî Araştırmalar Cemiyeti”nin kurucularından olan ve Türkiye’de Neo-Spiritüalist yaklaşımın öncüsü sayılan Dr. Bedri Ruhselman’ın yazılarını neşrettiği sütun “Bilmediğimiz Ruh Dünyası”dır. Aynı isimle ya da “Ruh Dünyası” serlevhasıyla bu sütunu devralan muharrirler Refet Kayserilioğlu ve Süleyman Alpata’dır.

Özellikle 1956’dan sonra kişisel gelişim ile ilgili “Çocuğunuza Mücadeleci Ruh Aşılıyınız”, “Hislerimizi Başarı Yolunda Kullanalım”, “Yükselmek Elimizdedir”, “Mucizeler Yaratmak Elimizdedir”, “Saadet Nedir?”, “Saadeti Fethetmek Lazım”, “İstedikleriniz Elde Etmenin Rolü”, “İstidatlarınızı Tanıyor musunuz?”, “Hayatta Kimler Muvaffak Olur?”, “Kendinizi Hayal Kırıklığına Kaptırmayınız”, “Kendi Kendimizi Yetiştirebiliriz”, “Kendi Kendinize Acıtmaktan Vazgeçiniz”, “Muvaffakiyetin Sırrı Nedir?”, “Cesaretinizi Kaybetmeyiniz”, “İdealleriniz Sizi Muvaffakiyete Götürebilir” başlıklı yazılar neşredilir.

Mecmuada insanoglunun merak duygusunu harekete geçiren başlıklar taşıyan yazılar da oldukça fazladır. Örneğin Adli Moran, tercüme ettiği ya da derlediği yazıları neşrettiği “Bunları Duydunuz mu?” sütununda daha çok akla, muhayyileye mugayir, olağanüstü olayları, ilgi, dikkat çeken mevzuları ele alır. Ayrıca “Hiç Merak Ettiniz mi?”, “Bunları Biliyor musunuz/muydunuz”, “İnansan da Olur İnanmasan da” sütunlarında da ilginç, merak uyandıran konular işlenir.

Yine “meraklı”, “heyecanlı” sıfatlarının kullanıldığı tefrikalar da yayımlanır. Osman Seden’in neşrettiği, gizli ajan İngiliz Kemal adıyla bilinen Ahmet Esat Tomruk’a atfedilen “İngiliz Kemal’in Gizli Dosyalarından”, eski emniyet amirlerinden İsmail Hakkı Bey’in başından geçen “emsalsiz maceralar”ın anlatıldığı “Türk Şerlok Holmes”i, Behçet Cemal’in tercüme ettiği Norveçli iki denizcinin basit bir kayıkla Atlantik’i nasıl geçtiklerin, konu alan “Atlantik’i Kürekle Nasıl Geçtik?” Martin Fiala’nın yazdığı demirperde arkasından kaçırılan bir trenin konusunu teşkil ettiği “hakiki, heyecan, dehşet ve aşk dolu” “9.15 Treni” söz konusu yazılara örnektir.

Mecmuada Hamdi Varoğlu’nun hazırladığı “7 Gün 7 Gece” sütununda o hafta içerisinde meydana gelen olaylar gün gün kaleme alınır. Hâle yönelik olayların, gelişmelerin konu edildiği diğer sütunlar “Memlekette Bu Hafta”, “Dünyadan Haberler”, “Dünyadan Yeni Haberler”, “Dünyadan Yeni Bilgiler”, “Resimli Yirminci Asır’ın Yeni Haberleri”, “Memlekette Bu Hafta”, “Tıp Âleminde Neler Oluyor?”dur. “Haftanın Takvimi” sütununda ise geçmişte o tarihte vuku bulan olaylara yer verilir.

“Haftanın Takvimi” ve aşağıda yer verilen “Bu Kelimeler Nereden Geliyor?”, “İlk Defa” sütunlarında yazar ismi belirtilmese de dergide mezkûr sütunların Hasan Âli Ediz tarafından hazırlandığı bildirilmiştir.³

Resimli Yirminci Asır’ın çoğunlukla iki sayfasının ayrıldığı başlık, televizyonun olmadığı dönemin en popüler iletişim aracı olan radyodur. Memleketin her tarafında radyo yayınlarına gösterilen ilgi dikkate alınarak Baki Süha Edipoğlu ve Hakkı Gürcan tarafından hazırlanan radyo sayfa/sayfalarında çeşitli radyo yayınlarının izahı, tenkidi, tahlili; ses ve saz sanatçılarının portre ve biyografileri; İstanbul, İzmir ve Ankara radyolarında zaman içinde yapılan yenilikler, tadiller; senfonik müzik, hafif müzik, dans ve caz orkestraları ve yayımları; radyo tiyatroları, konuşmalar ve konuşmacılar, halk türküleri ve halk sanatçıları, çeşitli çocuk yayımları, Türkiye’ye konser vermeye gelen meşhur sanatçılar, dünya radyoları vb. konulardan yazı ve resimlerle bahsedilir. 16. sayıdan itibaren de İtri, Şevki Bey, Tamburi Cemil Bey, Medenî Aziz Efendi, Tamburî Osman Pehlivan, Udî Nevres Bey, Adnan Saygun, Ahmet Rasim, Hamamizade İsmail Dede Efendi, Münir Nurettin Selçuk gibi musiki üstatlarının hâl tercümelerinin neşrine başlanır.

³ (...), “Yirminci Sahife”, **Resimli Yirminci Asır**, C. 1, S. 2, 23 Ağustos 1952, s. 20.

Sanat mevzuu üzerinde duran dergide ayrıca 43. sayı ile birlikte Vural R. S. Kakmacı'nın hazırladığı Mahir Canova, Yıldız Akçan, Leyla Gencer, Şahap Akalın gibi Devlet Tiyatrosu ve Operası Sanatkârlarının tanıtıldığı yazılar da neşredilir.

“Sanat Hareketleri” sütununda dönemin tiyatro, sinema, konser, sergi, kitap faaliyetleri ele alınır. Yeni neşriyatın nabzının tutulduğu diğer sütunlar ise “Bize/Dergimize Gelen Kitap ve Dergiler”, “Yeni Neşriyat/Eserler”, “Kitaplar Arasında”dır.

Yalnız sanat hareketlerinin duyurulmasıyla yetinmeyen, sanatın bir diğer kolu olan edebiyata, edebî nevilere sayfalarını açan dergide ağırlık hikâye ve şiir üzerinedir.

Behçet Kemal Çağlar, birkaç sayı dışında “Biraz da Edebiyat”, 355. sayıdan itibaren “Şiir Dünyamız” sayfalarında duygu ve düşüncelerini dile getirir. Çağlar, söz konusu sayfalarda nelere temas edeceğini ilk sayıda şöyle ifade eder:

“Size bu sayfalarda eskiden bilinmeyenleri veya unutulmuşları, yenilerden yüze çıkmamışları veya yeni yeni yazmakta olanları tanıtacağız... Hikâye ve roman için de bu sayfalarda fikirlere, tenkitlere rastlayacaksınız. Edebiyatı angarya olmaktan çıkarıp gerçek zevk hem de bugünün zevki hâline koymaya çalışacağız. İçine girdiğimiz yeni dünyada, gerçek yirminci asırda, güzel sanatların ruh terbiyesinde din kadar yeri var, rolü var...”⁴

Çağlar, halk edebiyatının özelliklerine ağırlık verir, görüşlerini bu minval üzere beyan eder. Örneğin “Âşık Veysel’in En Taze Deyişi” başlıklı yazıda Şatıroğlu için şunları söyler ve aşağıdaki şiiri neşreder:

“Sivas’ın Sivrialan köyünden âmâ Âşık Veysel Şatıroğlu, görür ve aydın geçinen şairlerin çoğundan daha kuvvetli daha özlü daha derin şiirler yazmaktadır. Onu yalnız bir saz şairi diye değil; zamanımızın gerçek bir şairi diye sayıp sevenler, geçenlerde Şehir Tiyatrosu salonlarında onun jübilesini yaptılar. O sırada coşan âşık, kör gözlerinin perdesinde bütün İstanbul’u sahnede ve sahneyi bütün İstanbul’da gören birkaç kıta söyleyiverdi:

*Edipler mekânı, şairler yurdu
Aydın neşe ile dolu bu sahne
Ehli diller burda döker her derdi
Coşkun âşıkların seli bu sahne*

*Kadın erkek yaşamasak nideriz
Yeniliğe uymadık mı hederiz
Şark’tan gelmiş Garp’a doğru gideriz
Bu gidişin bir baş yolu bu sahne
Duru durur gözden turna vururuz
İyiliği güzelliği koruruz
Dağda taştta bir kekeler dururuz
Türkiye’nin işlek dili bu sahne*

⁴ Behçet Kemal Çağlar, “Biraz da Edebiyat”, **Resimli Yirminci Asır**, C. 1, S. 1, 10 Ağustos 1952, s. 22.

Gizli muammadır Türk felsefesi

İşte halk bigisi, ilim deryası

Nedimlerin ediplerin yaylası

Sanatlar kaynağı, gölü bu sahne”

Hisar ile Pazar Postası mecmuaları arasında vuku bulan sanat anlayışı tartışmasını sütununa taşıyan Behçet Kemal Çağlar, bu vesile ile de sanata, dönemin şiir anlayışına bakışını dile getirir. *Hisar*'da Munis Faik Ozansoy'un "Sanatın kendinden başka gayesi yoktur... Mücerret güzellik dışında bir şeye sizi inandırmak isteyen eserlerin sanatla alakası olamaz.. Aradıkları şey inkılap yapmış olmak mı inkılap meddahlığı mı?" demesi üzerine *Pazar Postası*'nın sanat sayfasında Nihat Doğangüneş, bilhassa "inkılap meddahlığı" ibaresi üzerine Ozansoy'a cevap verir. Behçet Kemal ise düşüncelerini şu şekilde ifade eder:

"Munis Faik'in şair oğlu şair tarafına bir diyecek yok, dostumuzdur ama 'inkılap meddahlığı' diye bütün iman ve heyecan şiirlerini bir çırpıda hafife almasını öteki genç arkadaşların gerçek şöhretleri bir kalemde inkâr edişleri kadar hafif, aceleci ve yersiz bulduğumuzu da nasıl gizleyelim?..

...

Bugünkü Türk şiirinin, ne kadar çeşitli görünse de vezinde ısrar etse de vezni büsbütün kenara atsa da hep aynı ana kaynaklardan feyzaldığı görülmektedir. Bütün eski kıymetlerin üstünde zemzemi arayan İsmail hoyratlığı ile tepinen en ihtilalcilerinden eskinin üzerine titreyip halk edasından ayrılmaya yanaşmayan en muhafazakârlarına kadar bütün yeni şiirde şu müşterek esasları bulabilirsiniz:

1. *Memlekete yayılış: İlle aziz memleket, şen köylüler, zümrüt köyler, diyerek değil; bozkırların çoraklığını damağında tadararak, yârin gözlerinde kıynın renklerini bularak, gurubu yalnız Mühürdar'dan değil; Palandöken'den de seyretmeyi bilerek.*

2. *Halka eriş: İlle aziz halk, diye manzum nutuk çekerek değil; halkın ağzını ve edasını yakalayarak, halk masalından tekerlemesine kadar cümle yerli hazinelere uzanarak halkın derdini dert, sevincini sevinç edinerek...*

3. *Toprağa dönüş: Bu toprağın insanına, bu toprağın gerçeğine, bu toprağın sırrına eriş. Bu toprağı ana gibi yar gibi sevmeyi biliş. Eski şairlerin 'Bismillah' deyince birinci basamağı yıldızlar olan afaki hayalleri yerine bu toprağın kaygıları ve düşleri.*

4. *İnsanlık görüşü ve dünya vatandaşlığı: Milleti insan topluluğunun bir ailesi sayabilmek, bir ileri ailesi hâline koyabilmek, bütün insanları sevip kucaklayabilmek, dünya genişliğince görebilmek. Belli bir hayat telakkisine, bir dünya görüşüne bağlanış."*⁵

⁵ Behçet Kemal Çağlar, "Biraz da Edebiyat: Yeni Şiirlerin Dört Müşterek Noktası", **Resimli Yirminci Asır**, C. 1, S. 6, 20 Eylül 1952, s. 22.

Behçet Kemal Çağlar, bu görüşleri doğrultusunda 1957 yılı Yunus Nadi Şiir Mükâfatı'nı kazanan Asaf Çiğiltepe'nin adını zikretmeden onun şahsında dönemin şiir anlayışını, dolayısıyla düzenin vezin ve kafiye ile sağlanmaması, bir düzene riayet edilmemesi, yeni şiir dili yaratma meyli vb.⁶ İkinci Yeni şiirini de eleştirir.

Döneminde vuku bulan yenilikleri, değişiklikleri, temayülleri sayfasına taşıyan Behçet Kemal, o sıralarda moda olan “resimli şiir”e Osman Atilla ile Hüseyin Mumcu'nun resimle şiiri kaynaştıran bir eserini de örnek olarak verir.

Söz konusu sayfaya 28. sayıda “20. Asır Antolojisi” ilave edilir.

Çağlar, “Biraz da Edebiyat”ın genellikle karşı sayfasında yer alan “Genç Şairlerle Baş Başa” adlı sayfada mecmuaya şiirlerini gönderen okuyucuların isterlerse isimlerini ve adreslerini vermeden haklarındaki fikirlerini söyleyeceğini belirtir ve şöyle devam eder: “Şiirin vezin ve kafiye kayıtlarından, şekil özentilerinden ötede ne gibi varlıklar ve değerlerle tutunabileceği, gerçekleşip gelişebileceği misallere dayanılarak anlatılacaktır. Genç nesiller! Manzumelerinizi bize gönderin, tenkitlerimize hazır olun, gücenmeyin; yalnız size hitap eden satırları değil, ötekileri de okuyun ki fikirlerimiz birbirini tamamlayarak aklınızda yer edebilsin.”⁷

Yukarıda “Genç Şairlerle Baş Başa” sayfasını idare edeceğini açıkça belirtmesine karşın uzun zaman Çağlar'ın ismi bu sayfada belirtilmez. Bir ara sayfaya “Yetişenler” sütunu da eklenir ve bu sütunda Ali Püsküllüoğlu, M. Z. Akdağ, Matild Alçe, Turgut Demirtaş, Doğan Ergeneli, Necmi Demirel, Kemal Özer, Ömer Nida, Şükrü Eroğlu'nun şiirleri de yayımlanır. En çok takdir toplayan, 183. nüshada “Genç Şairlerle Baş Başa”nın kendisine ayrıldığı şair ise Tarık Orhan'dır.

Mecmuada bir diğer edebî nevi olan hikâyeye de yer alır. Hikâyeye yazarı kadrosu oldukça zengindir, mezkûr türde en çok eser veren isim ise Kerime Nadir'dir. Tarık Buğra'nın *Yarıda Kalan Aşk*, Bülent Oran'ın *Ay ve İçki*, Görmeni *İsterdim*, İlk *Makine*, *Dişliler*, *Aşk Bir Muammadır*, Haldun Taner'in *On Biri Elli Dokuz Geçe*, Aziz Nesin'in *Deniz Ayak Altında*, İrfan Nuralioğlu'nun *Teselli*, Necmettin Cemali'nin *Hayvan*, Selva Çalışkan'ın *Kocamın Nişanlısı*, Mualla Bayraktar'ın *Dalgınlık*, Hasan Âli Ediz'in *Cinsilatıf*, Pısrık *Delikanlı*, Mahcup *Delikanlı*, Süleyman Alpata'nın *Seni Beklemeyeceğim*, Necmettin Cemâlî'nin *Kahraman*, Mete Ediz'in *Saçlar*, Nur Tahsin Salor'un *Zehra'nın Talihi*, *Garip Bir Tesadüf*, *Nazar*, *Ayrılık*, Y. Tarçın'ın *Maviş*, Kerime Nadir'in *İlk İtiraf*, *Bir Aşk Gecesi*, *Aşkın Bedeli*, *Bahtından İntikam*, *Bir Hayal Sukutu*, *Saadet Sandalı*, *Suçlu*, *Cürmümeşhut*, *Öldüren Aşk*, *Gecelerin İlahesi*, *Deniz Feneri*, *Son Şafak*, *Miras*, *Kalbe Giren Kurşun*, *Mazinin Günahı*, *Küçük Bir Hesap*, *Suya Düşen Hayal*, *Kader Yolcusu*, *Mavi Begonya*, *Gece Gelen Kadın*, *Sanem*, *Kasabın Karısı*, *İnsanlık Trajedisi*, *Aptallık*, *Sürpriz*, *Talih Dönümü*, *Gurbetteki Kadın*, *Namus Bekçisi*, *Bir Yılbaşı Gecesi*, *Afet*, *Sevda Perisi*, *Çifte Cinayet*, *Kâbus*, *Kadın ve Viski*, *Zambaklar*, *Dudak Payı*, *Maziden Bir Yaprak*, *Bir Müzik Ziyafeti*, *Bilanço*, *Hayat Arkadaşı*, *Deli Dolu*, *Bir Saadet Gecesi*, Sabahattin Kudret Aksal'ın *Bir Sabah Bir Apartmanda*, Gönül Akkor'un *Yazlık*, *İki Yıl Sonra*, Yücel Çelikiz'in *Unutulan Pasta*, *Köy Yolunda*, *İki Sevgili Bebek*, *Kayaların Sesi*, *Tahta Köprü*, Hamit Gündoğdu'nun *Seni Seviyorum*, Mehmet Gökçaya'nın *Yeminliler*, M. Kemal Şahin'in *Genç Bir Hemşirenin Hatıra Defteri* mecmuada yer alan hikâyelere örnektir. Dergide telif hikâyelerin yanında tercümelemler de karşımıza çıkar. Bu hikâyelerden birkaçı Jon Steinbeck'in *Kırbaç*, Mihail Zosçenko'nun *Harika Köpek*, *Lastik Ayakkabılar*, *Bir Yeni Yıl Hikâyesi*, Anton Çehov'un *Kıflı Adam*,

⁶ Behçet Kemal Çağlar, “Biraz da Edebiyat: Cumhuriyet'in Şiir Yarışmaları Dolayısıyla: Yeni Şiir Üzerine Bir Eğilme”, **Resimli Yirminci Asır**, C. 10, S. 258, 25 Temmuz 1957, s. 22.

⁷ Behçet Kemal Çağlar, “Genç Şairlerle Baş Başa: Şiirlerinizi Bekliyoruz...”, **Resimli Yirminci Asır**, C. 1, S. 2, 23 Ağustos 1952, s. 23.

İntikam, Sanık; Milton Mathews'ten *Bırak Şu İçkimi Bitireyim*, Eskine Caldwell'in *Geciken İlkbahar*, Mark Hellinger'den *Vefasız*, Maksim Gorki'nin *Aşkımın Değeri*, Colin Howard'ın *Acele Bir Mektup*, Maupassant'ın *Andre'nin Derdi*, *Eski Günlerde*, Emil Zola'nın *Aşk Perisi*, O. Henri'nin *Soğanlı Yahni*, Conan Doyle'nin *Islık Çalan Ölüm*, André Maurois'in *Dönen Çark*, *Hortlaklı Ev*, R. U. Joyce'un *Eldiven*'dir.

Şiir ve hikâyeden başka mecmuada yer verilen bir diğer edebî nevi romandır. Tefrika edilen telif ve tercüme romanlardan bazıları Refik Halit Karay'ın *Yer Altında Dünya Var*, Kerime Nadir'in *Haydutlar Hanındaki Kadın*, Süleyman Alpata'nın *Öldüren Şüphe*, Muhtar Körükçü'nün *Açık Deniz*, Gülen Alaybeyoğlu'nun *Biz Üç Kişiydik*; Vuillemier'in *Ölüm Yaklaşıyor*, Daphne du Maurier'in *Sebepsiz*, *Şahane Aşk*, W. Maxwell'in *Gabriel*, Adrian Conan Doyle'un *Şelok Holmes'in Yeni Maceraları*, yazarları verilmeyen *Gece Yarısından Sonra* ve *Kızıl Kayalar Çiftliği*'dir.

Mecmuada telif, tercümelemlerin yanında resimli roman (fotoroman) tefrikası da neşredilir. Bunlar Dostoyevski'nin *Cürüm ve Ceza*, Rezan Bayraktar'ın *Hayata Dönüş*, P. C. Wren'in *Gönüllü Kahraman* yazarları belirtilmeyen *Günahkâr Kadın*, *Gemideki Kadın*, *Tuzak*, *Dişi Şeytan*'dır.

Tiyatro türü de mecmuada sıkça işlenir. Tiyatro ile ilgili tenkit, tahlil, tanıtım, duyuru amaçlı yazılar genellikle İnci Piriçioğlu, Kandemir, Hasan Âli Ediz, Selma Yazoğlu, Ergun Sav, Rezan Evliyagil, Hikmet Münir tarafından kaleme alınır.

Mecmuada masal nevine bir kere Eflâton Cem Güney'in "Bir Varmış Bir Yokmuş: Sarı Kız" ile yer verilir.

Yukarıdaki örneklerden de anlaşılacağı üzere *Resimli Yirminci Asır*'da tercüme faaliyetleri oldukça yoğundur. Frankfurter Illustrierté, Schweizer Illustrierté gibi yabancı basından alıntılarının da tercüme edildiği derginin mütercimlerinden bazıları Meral Gaspıralı, Adli Moran, Berin Teksoy, Şükran Var, Fatuş, Zeria Karadeniz, Vural R. S. Kakmacı, Nermin Mılar, Süleyman Alpata, Behçet Cemal, Muzaffer Doğan, Mete Ediz, Ufuk Esin, Nuriye Mustakimoğlu, Mehmet Meriç, Hasan Âli Ediz, Sevim Toker, Füsün Göksu, Fahrettin Tatarı, Azize Erten, Güzin Metya, Selva Çalışkan, Turhan Tükel, Şevket Dilmaç, Behçet Cemal, Emin Aktuğ, M. Doğan Özbay, Yusuf Öztürk, Orhan Nebioğlu'dur.

Resimli Yirminci Asır'ın 26. sayısında "20. Asır Spor" sütunu açılır. Çeşitli spor dalları hakkında verilen bilgilerin yanında "Geçmişte Bu Hafta", "Futbol Felsefesi" başlıklı yazıların da neşrolunduğu söz konusu sütunun ismi 266. sayıda "Haftanın Spor Olayları" olarak değişir, yazarı ise Şevki Tokmakoğlu'dur.

Mecmua ismiyle aynı adı taşıyan sayfasını da vurgular: "Yirminci/20. Sahife/Sayfa" İlk sayılarda bu sayfanın birinci sütununda derginin yazarlarının hakkında bilgi verilir ve resimleri yayımlanır. Ayrıca "Kim Kimdir?", "İlk Defa", "Düşünce Köşesi", "Sevgiliye Mektup", "50 Yıl Evvelki Gazeteler Yazıyor", "Türk Edebiyatında En Güzel Mısra ve Beyitler", "Dam Üstünde Saksagan", Mehmet Zeki Pakalın "Tarihten Fıkralar"; tramvay, vodvil, Sam Amca, gazete, izbandut, ortanca, semaver, paket, efendi, pırzola, lepiska, kasatura, tersane, lahana, işporta gibi kelimelere yer verilen "Bu Kelimeler Nereden Geliyor?", Ali Hâdi Okan (Nefi-yi Zaman)'ın manzumeleri mezkûr sütunda değişik tarihlerde yayımlanan yazıların başlıklarıdır.

Bu sayfada bazen Nefi-yi Zaman müstear ismiyle yazan Ali Hâdi Okan hicveden bir üslupla geçmişi ve hâli ele alan manzumeler neşreder. Örneğin Leyla Hanım'ın "ne derlerse desinler" redifli gazelini dönemin şartlarına uyarlayan Okan, devrin hayatını trajikomik biçimde ifade eder⁸:

⁸ Nefi-yi Zaman, "Ne Derlerse Desinler", **Resimli Yirminci Asır**, C. 6, S. 133, 3 Mart 1955, s. 20.

Ne Derlerse Desinler

*Bul bir sürü dildâde, ne derlerse desinler,
Al karşına sun bâde, ne derlerse desinler.*

*Evlenmek için kırka kadar bekle, bekâr kal,
Ol baskıdan azâde, ne derlerse desinler.*

*Her meyveyi soy önce ve dikkatle ye sonra,
Turfanda ve nâdide, ne derlerse desinler.*

*Koş simsara al arsa satın, râyice bakma,
Kıymetli, alelade ne derlerse desinler.*

*Zafiyyeti arzulama, şişmanlığı iste
Bol bol ye börek, köfte ne derlerse desinler.*

*Çalmaksa muradın, iyi ahenk ile çal dur,
Erbap işi, sâzende, ne derlerse desinler.*

*Hattâ deneyip şarkı yap, bakma usûle,
Boş güfte, yavan beste, ne derlerse desinler.*

*Zam temposu tutturma, düşersin suya sen de,
Hep kürek çek aheste, ne derlerse desinler.*

*Tatlıysa sesin radyoya gir, eyle teganni,
Baş ağrısı, hânende, ne derlerse desinler.*

*Varlıkla olur zevk ü sefa, çeng ü çegane,
Her şey pula vâbeste, ne derlerse desinler.*

Turkish Studies

*Nef'i-i Zaman, yoksa paran çeşm-i çerezle,
Bak keyfine, yaz sâde, ne derlerse desinler.*

Nefi-yi Zaman Mecmuada kadınlara yönelik Hamdiye Alrona, Suavi Sonar ve Prens'in hazırladığı sayfalarda "Güzellik Tavsiyeleri", "Kadın-Moda-Güzellik", "Bir Güzellik Mütahassısı ile Dertleşme" "20. Asır Modası/20. Asırda Moda", "İyi Bir Ev Kadını mısınız?", "Aşçıbaşı Diyor ki" gibi başlıklar altında çeşitli yazılar neşredilir. Moda sayfasında sunulan kreasyonlar moda ressamı Gülümser Aral tarafından tasarlanmıştır. Yine bu sayfalar içerisinde "Güzellik Postası" sütunun neşrine 54. sayıda başlanır ve okuyucuların bu sütunda güzellik mevzuunda her türlü müşküllerine çare bulabilecekleri haber verilir.

Resimli Yirminci Asır'da magazin içerikli yazılara da yer verilir. Işık Okyavuz, Leman Özkangil ve Ülkü Giray tarafından yerli, yabancı sinema artist, aktris, filmlerinin, dedikodularının aktarıldığı "Sinema Haberleri", "Hollywood Dedikoduları", "Sinema Dünyası"; "*Sosyetenin bütün girdisini çıktısını kaleminin ucuna dolayarak okuyucuların gözleri önüne seren*"⁹ "Şehir Dedikoduları" sütununda Fitne Fücür müstear ismiyle Adalet Cimcoz, "Dünya Edebiyatının Büyük Aşk Hikâyeleri" ile Orhan Hançerlioğlu "Dünün ve Bugünün Büyük Aşkları" ile Fatus'un köşesi/sayfası söz konusu yazılara örnektir.

5. sayıda günümüzde Güzin Abla adıyla popülerleşen "Sırdaşın Cevapları", 6. sayıda arkadaş/mektup arkadaşı vb. arayanlar için "İstiyorum" ve kadın-erkek mevzularında sıklıkla karşılaşılan müşküllerle ilgili "Kadın-Erkek Sırları", 7. sayıda ise "Nasıl Bir Erkek İstiyorum", "Nasıl Bir Kadın İstiyorum" sütunlarının neşrine başlanır.

13. sayıda eklenen "Yıldız Falı" sütunun adı 29. sayıda "Yıldızınız Diyor ki..." şeklinde değiştirilir.

177. sayıdan itibaren "Kaçırdığınız Yazılar Gazetesi" sayfalarında Türk ve dünya basınından seçme yazılardan oluşan derlemeler, karikatürler yayımlanır.

Mecmuada neşredilen "İstanbul Rehberi"nde müzelerin ziyaret günleri ve saatleri; uçak, tren seferleri, başlıca eğlence yerlerinin telefonu verilmiştir.

1. sayıda yayımlanmaya başlanan "Birbirini Arayanlar" sütununda ise kaybolanların yakınlarının mektuplarına yer verilir ve bundan bir ücret talep edilmez.

"Benzeyenleri Bulabilir misiniz?", "Bilmececi Amcanın Sualı", "Bulana Aşk Olsun!", "Şifreyi Çözebilir misiniz?", "Sesliler Aranıyor!", "Yerlerine Koyunuz", "Şaşırtan Fotoğraflar", 345. sayıdan itibaren de İsmet Yiğit'in hazırladığı bulmaca "Bilmece, Bulmaca, Eğlence" sayfasında yayımlanmıştır.

Resimli Yirminci Asır'da öne çıkan faaliyetlerden biri anketlerdir. Mecmuada en fazla yazısı yayımlanan ve tıbbiyelilerin şikâyetlerinden ebedî gençliğin sırrının keşfedilip keşfedilmediğine, İstanbul'un ucuz lokantalarından Bakırköy Bez Fabrikası'na kadar hemen her konuda yazan Kandemir'in gerçekleştirdiği "Halk Efendimiz Ne Diyor" adlı anket, dönemin sosyal, siyasi, ekonomik vb. konularında belirlenen başlıkta milletin düşüncelerini gün ışığına çıkarması açısından önemlidir. Mezkûr anketlerden bazıları pahalılık, radyolarımız, öğle tatili, partilerarası durum, asma köprüünün kurulacağı yer, Türkçe ezan-Arapça ezan, oylarını hangi partiye verecekleri üzerinedir.

Bir diğer anket "En Mühim Meselem" başlığını taşır ve anket için şunlar söylenir:

"Sizi bugünlerde meşgul eden en mühim mesele nedir?"

⁹ (...), "Yirminci Sahife", **Resimli Yirminci Asır**, C. 1, S. 1, 10 Ağustos 1952, s. 20.

Bu suali siz bütün okuyucularımıza soruyoruz. Bu anket, bugün memleketimizde geniş bir kitlenin ne gibi meselelerle meşgul olduğunu tespit etmek bakımından faydalı olacaktır. Bu mesele, sizin şahsi bir işiniz, aile meseleniz, şehrinizin meselesi, bir memleket meselesi veya bir dünya meselesi olabilir. Bize, sizi meşgul eden en mühim meseleyi yazacaksınız.

Cevaplarınızı sırasıyla neşredeceğiz. Yazılarınızla beraber ayrıca bir fotoğrafınızı da gönderirseniz memnun oluruz. Böylece mecmuamızın koleksiyonlarında bir de resminiz bulunur.

Cevaplarınızın:

1. 50 kelimeyi geçmemesi,
2. Kâğıdın bir tarafına okunaklı, mümkünse makine ile yazılması rica olunur.”¹⁰

Anketler vasıtasıyla halkın duygu ve düşüncelerini sayfalarına taşıyan mecmua daha sonra “En Büyük Derdim Nedir?” anketini düzenler. Bir diğer ankette yöneltilen “Türkiye’nin En Mühim 5 Şahsı Kimdir?” sorusunun tasniflenen cevaplarının neticesi soyadında alfabetik sıra gözetilerek şu şekilde sıralanmıştır:

1. Celâl Bayar
2. Kasım Gülek
3. İsmet İnönü
4. Fuat Köprülü
5. Adnan Menderes¹¹

2 sayı sonra yani 109. nüshada okuyucuların isteği üzerine az oy da almış olsalar adı geçen diğer adayların isimleri de soyadı sırasına göre neşredilir. Söz konusu isimler şunlardır:

Halide Edip Adivar

Falih Rifki Atay

Yahya Kemal Beyatlı

Osman Bölükbaşı

Nuri Demirtaş

Nihat Erim

Fahrettin Kerim Gökay

Şemsettin Günaltay

Vehbi Koç

Refik Koraltan

Osman Nebioğlu

Hasan Polatkan

Selim Sarper

¹⁰ (...), “En Mühim Meselem: Anketimiz”, **Resimli Yirminci Asır**, C. 2, S. 32, 21 Mart 1953, s. 33.

¹¹ (...), “Türkiye’nin En Mühim 5 Şahsı Kimdir? Anketinin Neticesi”, **Resimli Yirminci Asır**, C. 5, S. 107, 2 Eylül 1954, s. 35.

Nuri Yamut

Hüseyin Cahit Yalçın

Üçüncü Kısım

Samet Ağaoğlu

Hikmet Bayur

Faik Ahmet Barutçu

Ali Fuat Başgil

Behçet Kemal Çağlar

İbrahim Çallı

Yaşar Doğu

Bedii Faik

Aka Gündüz

İsmail Kâzım Gürkan

Nene Hatun

İngiliz Kemal

Refik Halit Karay

Yakup Kadri Karaosmanoğlu

Lütfü Kırdar

İbnülemin Ahmet Kemal

Sedat Simavi

Adnan Saygun

Münir Nurettin Selçuk

Hamdullah Suphi Tanrıöver

Hasan Âli Yücel

Tahsin Yazıcı

Radyo sayfasında düzenlenen “Radyo Anketimiz”de İstanbul Radyosunun bir haftalık büyük yayınlarının listesi verilir ve okuyuculardan bu listedeki her programın karşısında yer alan “kaldırılsın”, “azaltılsın”, “artırılsın” cevap hanelerini işaretlemeleri istenir. Anket sonuçlarına göre en çok oy alan ses sanatkârı Zeki Müren, program Sanatkârlar Geçidi, konuşmacı Behçet Kemal Çağlar’dır. Bunun dışında umumi anlamda temenni ve görüşlerin de ayrı bir kâğıda yazılması talep edilir.

Halkla yapılan son üç anketin başlıkları “Nasıl Bir Polis İstiyorsunuz?”, “En Çok Beğendiğiniz 5 Şair Kimdir?”, “Kimin Yerinde Olmak İsterdiniz?”dir.

Safiye Ayla, Zeki Müren, Hamiyet Yüceses, Necmi Rıza Ahıskan, Şükran Özer, Mefharet Yıldırım, Necla İz, Saime Sinan, Nebahat Tükel, Suzan Yakar Rutkay gibi ses sanatkârları arasında yapılan anketin başlığı ise “En Çok Sevdiğim Şarkı ve Buna Ait Hatıram”dır.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 6/3 Summer 2011

Anketten başka karşılaştığımız bir diğer uygulama yarışmalarıdır. Dergide düzenlenen çeşitli yarışmalardan biri 105. sayısında duyurulan “20. Asır’ın Şiir Müsabakaları”dır. Müsabakaya yarışmacı ya da seçici olarak katılacaklardan istenenler şunlardır:

“1. 1954 yılı içinde neşredilmiş şiirlerden en çok beğendiğiniz hangisidir? Kopya edip nereden çıktığını açıklayarak gönderiniz.

2. Hiçbir yerde neşrolunmamış bir şiirinizi gönderiniz.

Tarafsız ve salahiyyetli bir jüri bunlar arasında bir seçme yapacak, her iki müsabakanın da birincilerine dergimizce mükâfat verilecektir.

Ayrıca jüri tarafından beğenilmiş olmasa bile okuyucu mektupları ile en çok rey alan şiirlere rey vermiş olanlar arasında da kura ile mükâfat dağıtılacaktır.”¹²

Yarışmada dereceye girenler ve eserleri Mehmet Turan Yazar’ın *Bin Gecedden Evvel*, Muhsin Denli’nin *Sonbahar*, Nevzat Sebüktay’ın *Ben Türkiye’mi Severim*, Tahir Pamir’in *Eski Evler*, Cahit H. Avni’nin *Dert ve Dünya*’dır.

Tertip edilen diğer yarışma “Karikatür Müsabakası”dır. 115. sayıdan itibaren yarışmaya katılan karikatürler yayımlanır.

126. sayıda 1955 yılının en güzel kadın okuyucusunu seçmek için fotoğraf gönderilmesi, neşredilen bu fotoğraflar arasında birincinin okuyucuların seçimleriyle belirleneceği, birinciliği kazanan en güzel okuyucunun resimlerinin mecmuanın kapağında renkli olarak yayımlanacağı ve kendisine çeşitli hediyeler verileceği duyurulur.¹³

“Türkiye’nin En Çok Okunan Dergisi” ibaresi mecmuanın serlevhasına eklenmeden önce, 2. Sayıda okuyuculara yoğun ilgiden dolayı şöyle teşekkür edilir: “Çıkarmaya başladığımız *Resimli Yirminci Asır*’ın ilk sayısı, memleketin her tarafında büyük bir alaka ile karşılandı. Yüzlerce okuyucumuz ‘*Resimli Yirminci Asır*’ı Türkiye’de ilk defa çıkan en kıymetli haftalık mecmua’ olarak vasıflandırmışlardır. Bazı okuyucularımız, ‘Özlediğimiz ve beklediğimiz mecmua budur.’ demektedirler.

Okuyucularımızın mecmuamızı bu şekilde beğenip takdir etmeleri, çalışmalarımızın en büyük mükâfatıdır. Bize yazı ile ve şifâhen başarı dileyen bütün okuyucularımıza, bu sevgili dostlarımıza candan teşekkür ederiz.

Resimli Yirminci Asır, okuyucularıyla birlikte el ele daha mükemmelere doğru ilerleyecektir. Tanrı yardımcımız olsun.”¹⁴

Mecmua okuyucusu ile irtibat hâlinde olma politikasını benimser. Daha yayımlanmaya başlamadan muhtelif neşriyat vasıtasıyla okuyucularından nasıl bir mecmua istediklerini soran *Resimli Yirminci Asır*, fikirlerini bildirenler arasında çekilen kurada birinciye İstanbul-İzmir lüks vapur yolculuğu ve *Resimli Yirminci Asır*’ın üç yıllık aboneliği, ikinciye *Bütün Dünya*, *Resimli Romans* ve *Yirminci Asır*’ın bir yıllık aboneliği, üçüncüye üç cilt *Nebioğlu Çocuk Ansiklopedisi*, dördüncüye *Nebioğlu Yayınevi*’nin on adet en güzel romanı, beşinciye bir yıllık *Resimli Romans* aboneliğinin hediye edileceği duyurulur.¹⁵ Radyo sahifelerinde onların radyodan neler istediklerini, neleri beğenip

¹² (...), “Yirminci Asır’ın Şiir Müsabakası”, **Resimli Yirminci Asır**, C. 5, S. 105, 19 Ağustos 1954, s. 23.

¹³ (...), “En Güzel Okuyucumuz Kimdir?”, **Resimli Yirminci Asır**, C. 5, S. 126, 13 Ocak 1955, s. 31.

¹⁴ *Nebioğlu Yayınevi*, “20. Asır Okuyucularımıza Teşekkür”, **Resimli Yirminci Asır**, C. 1, S. 2, 23 Ağustos 1952, s. 15.

¹⁵ (...), “Okuyucularımıza”, **Resimli Yirminci Asır**, C. 1, S. 2, 23 Ağustos 1952, s. 26.

neleri beğenmediklerini; eleştiri, dilek ve arzularını neşreceklerini bildirilir ve bu sahifelerde daha ne gibi yazı ve resimler görmek istediklerini öğrenmek istedikleri ifade edilir. Aynı minval üzere 5. sayıda “Okuyucularımızın Düşünceleri/Okuyucu/Düşünceleri/Söz Okuyucuların/Söz Okuyucularımızın” sütununun neşrine başlanır. Okuyucuların istekleri doğrultusunda mecmuaya siyasi tahliller de eklenir.

Okuyuculardan çeşitli zamanlarda talep edilen yazılardan biri şehirlerindeki en uzun, en kısa ve/veya en şişman adam hakkında dergiye bilgi göndermeleridir. Mecmuada bu istek şu şekilde dile getirilir:

“Her şehirde herkes tarafından sevilen birtakım meşhur kimseler vardır ki bunlardan bir kısmı da şehrin en uzun, en kısa veya en şişman adamıdır. Bazı şehirler bu kimselerin hususiyetlerinden dolayı iftihar eder ve daima bu insanlara karşı bir sevgi gösterirler.

Bugün okuyucularımızdan bize şehirlerinin en uzun veya en kısa yahut da en şişman adamının bir resmini göndermelerini, aynı zamanda bu şahıs hakkında izahat vermelerini istiyoruz. Bize bu şekilde mektup gönderen okuyucularımızın yazıları neşredildiği takdirde kendilerine mecmuamızın üç aylık abonesi hediye edilecektir. Bu hususta bize resim ve yazı gönderecek okurlarımızdan şunlara dikkat etmelerini rica ederiz:

Gönderilecek şahsın bir fotoğrafı ile ismi, soyadı, yaşı, uzunluk veya ağırlık ölçüsü, evli olup olmadığı, çocukları varsa kaç tane, mesleği ve hususiyetleri hakkında malumat.

Yazılacak yazılar kâğıdın bir tarafına ve mümkünse daktilo makinesi ile yazılması. Yazılarınızı bekliyoruz.”¹⁶

“Memlekette Bir Köşe” başlıklı sütunda okuyucuların gönderdiği yazı ve resimlerle de neşredilir.

357. sayıda başlatılan “20. Asır Okuyucu Yazarlar Kulübüne Siz de Katılınız” çağrısı çok başarılı olmaz. Birkaç sayıda Remide Resan, Timur Karabulut ve Nursen Kasas’tan gelen yazılar yayımlanır.

Yine okuyucularla paylaşılan bir başka girişim Çanakkale Anıtı’nın yapımıyla ilgilidir. Mecmuada Çanakkale Anıtı için yardım kampanyası düzenlenir ve bağış listeleri yayımlanır.

Yukarıda bir örneği verilen teşekkür yazılarının yanında yazar kadrosundan evlenenleri tebrik; Ramazan, Kurban, Cumhuriyet Bayramı kutlama mesajları ve vefat eden Orhan Burian, Abidin Daver, Cahit Sıtkı, Ziya Osman, Nurullah Ataç gibi dönemin yazar ve şairleriyle ilgili haberler de yer alır.

Resimli Yirminci Asır, dönemin bazı tartışmalarına kayıtsız kalmamıştır. Örneğin Türkçe *Kur’an-ı Kerim* meselesinde *Cumhuriyet*’ten Burhan Felek’in “*Kur’an-ı Kerim*’in Yazılışı Hakkında”, Emin Âli Çavlı’nın “*Kur’an* Yazısı Nasıl Bir İstihalenin Neticesidir?” *Dünya*’dan Besim Atalay’ın “*Kur’an* Çevirmeleri ve İbadetlerimiz”, *Hürriyet*’ten Kadircan Kafı’nın “*Diyanet İşleri Reisi Yanılıyor*”, “*Kur’an* ve Türk Harfleri”, Nihat Sami Banarlı’nın “*Kur’an-ı Kerim*”, *Milliyet*’ten Ulunay’ın “*Kur’an* Her Harfle Yazılır”, *Bakış*’tan Avni Altın’ın “*Türkçe Kur’an*” başlıklı yazıları “*Kaçırdığımız Yazılar Gazetesi*” sayfalarında neşredildiği gibi dergi muharrirlerinden Kandemir “*Atatürk Kur’an*’ın Türkçe Okunması İçin Nasıl Hocalık Yapmıştı?”, Behçet Kemal Çağlar “*Kur’an* ‘Lafız’ Değil ‘Mana’dır, “*Türkçe Kur’an-ı Kerim*”; Kâzım Nami Duru “*Kur’an-ı Kerim* Tercüme Edilebilir mi?”, Şükrü Enis Regü “*Türkçe Kur’an’a Kavuştuk*”, “*Yobazlar ve Türkçe Kur’an*”,

¹⁶ (...), “Şehrinizin En Uzun, En Kısa ve En Uzun Adamı Kimdir?”, **Resimli Yirminci Asır**, C. 1, S. 11, 25 Ekim 1952, s. 34.

“Türkçe Kur'an Üzerine”; Refet Kayserilioğlu “Türkçe Kur'an-ı Kerim Hakkında” başlıklı yazılarıyla söz konusu tartışmalara iştirak ederek duygu ve düşüncelerini beyan ederler.

Mecmuada neşredilen bazı yazılara itirazlar da edilir. Örneğin Anadolu Ajansı murahhas azası Bahadır Dülger, 30. sayıda yayımlanan “Türkiye’de İlk Hususi Ajans Nasıl Kuruldu?” başlıklı yazının içeriğine karşı çıkararak bir düzeltme mektubu gönderir.

Günümüzde de görüldüğü gibi *Resimli Yirminci Asır*’da bazı yazı, resim, fotoğrafların ikinci kez neşredilmesinin yanında birtakım dizgi, baskı hataları da dikkati çekmektedir. Örneğin 2. sayıda İstanbul Emniyet Müdürü ile yapılan röportaj resimlerinin altına Kemal Aygün yazılır, bir sonraki sayıda isim Ahmet Tekelioğlu olarak düzeltilir. 13. sayıda Hasan Âli Yücel’in “Anıtkabir’e Doğru” başlıklı yazısında manayı bozacak satır atlamaları olduğu bildirilerek düzeltme yapılır. 17. sayıda Mustafa Eremektar hakkındaki yazı tertip hataları yüzünden birtakım yanlışlarla çıktığı için 18. sayıda düzeltilerek tekrar yayımlanır. 46. Sayıda Hasan Âli Yücel’in yazısının başlığı “İlk Gömdüğüm Ölü” şeklinde basılır, 57. sayıda yazar, yine kendi sütununda başlığın hatalı yazıldığını “İlk Gördüğüm Ölü” olacağını söyler. 85. Sayıda John Steinbeck’in hikâyesi 86 ve 87. sayılardaki tefrikalarda Hemingway’in hikâyesi olarak sunulur. 94. sayıda muharriri belirtilmeyen “Tahsin Yazıcı” adlı yazının Cahide Birdevrim’e ait olduğu 95. sayıda bildirilir. 401. sayıda neşredilen Çobanoğlu’na ait *Koşma*, tertip hataları yüzünden 403. sayıda yeniden yayımlanır.

Resimli Yirminci Asır’ın sayfalarında çok çeşitli reklamlar yer almıştır. Mecmuanın mensup olduğu Nebioğlu Yayınevi tarafından basılan Burhan Öncel’in *Bir Beyaz Gömlekinin Romanı*, *Bütün Dünya*, *Nebioğlu Çocuk Ansiklopedisi*, *Nebioğlu Cep Kitapları*, *Okul Kitapları*, *Resimli Dünya Klasikleri*, *Türkçe Kur'an-ı Kerim*, *100 Meşhur Türk Ansiklopedisi*, *Büyük Filozoflar Ansiklopedisi*’nin yanında, Kumaş İthalat TAŞ, çeşitli branştaki doktorlar, Gömlekiş, Dermojen merhem, Muhabank, Kibar, Puro tuvalet sabunları, Foto Sabah, İstanbul Ekspres, Akbank, Türk Ticaret Bankası, Arı Bisküvileri, Gripin, Akbank, Doğubank, Linguaфон lisan öğrenme plakları söz konusu reklamlardan bazılarıdır. Bunlar içerisinde en dikkat çeken manzume şeklinde yazılmış olan Linguaфон reklamıdır:

“Reklamdır, Okumayın

Bir Hikâye!...

Bir genç adam sevmişti bilgin, zeki bir kızı...

Bu gencin yakıyordu yüreğini bir sızı:

Çünkü kız biliyordu çok yabancı dilleri

Kalmak istemiyordu sevgilisinden geri.

Bir gündü, yola çıktı bu genç yalnız başına,

Çaresiz veda etti gönül arkadaşına;

Dönüşte evlenecek, mesut olacaklardı...

Genç adamın yanında bir küçük çanta vardı:

Kimseye göstermedi, ayrıldılar o akşam,

Üç ay gurbette kaldı sonra döndü genç adam.

Artık konuşuyordu mükemmel İngilizce!

Kız hayretler içinde sordu bu sırrı gence;

Turkish Studies

Nişanlısı kurtardı bu merakından onu:

Küçük çantayı açıp gösterdi LINGUAFO'nu"¹⁷

Yalnızca ön ve arka kapağı renkli basılan mecmuanın 123-239. sayılarının bazı sayfaları renklendirilir. Renklendirme daha ziyade çizimler üzerinde uygulanır. İsminden de anlaşılacağı gibi dergi musavverdir. İçerisinde pek çok fotoğraf, resim, karikatür yer almıştır. Bazı yazılarda Şevki, Ayhan Erer, Mıstık, Galip, Kemal, Sezgin Burak'ın çizimleriyle muhtevaya uygun re simleme tekniğine başvurulmuştur. Hasan Âli Ediz'in kaleme aldığı "50 Türk Zaferi", "Türk Tarihinden Tablolar"ın ressamı Münif

Türk Tarihinden Tablolar:

Türk Matbaacılığı ve
İbrahim Müteferrika

Fehim'dir. Fotoromanlarda ise örneğin *Cürüm ve Ceza* romanının resimlerini bir Amerikalı ressamdan adapte eden Ayhan Işıyan (Işık), *Hayata Dönüş*'ün çizeri ise Şevki'dir.

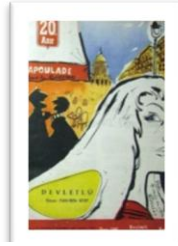
Mecmuanın resim/tablo ve fotoğrafları ağırlıklı olarak Münif Fehim, Meftun Olgaç, Müeddep Erkmen, Çetin Şencan, Turhan Koparan'a aittir.

Görsel öğelerden bir diğeri olan karikatür, mecmuanın vazgeçilmez unsurlarından biridir. 16. sayıda Zahir Güvemli "Atomdan Tesirli Silah: Karikatür" başlıklı yazısı ile karikatürün birey ve toplumlar üzerindeki etkisinin ölçüsünden bahseder. Çağdaş karikatür örneklerinin verilmeye başlandığı dönemde neşredilen *Resimli Yirminci Asır*'da yerli ve yabancı çok sayıda karikatürün yayımlanmasının yanı sıra yukarıda bahsedilen karikatür müsabakası da yapılır. Bazen seri şekilde bazen aralara serpiştirilen karikatürler bazen de tam sayfa olarak neşredilir. Mıstık'ın "Teklifler, Yalçın'ın "Günümüz Tipleri", "Âdem Baba'nın Maceraları", Yılmaz Karaca'nın "Oya ile Kaya", Abduş'un "Yaşasın Bekârlık", "Boncuk Naci'nin Maceraları" başlıklı karikatürlerinin yanında Altan, Bedri, Ramiz, Attilâ, Oğuz, Tufan, Haydar, Erdoğan, Beytullah Heper, Erol Kandiyar, Nehar Tüblek; "Baba-Oğul", "Mimi'nin Maceraları", Rufa'nın "İlk Merih Seyahatine Katılan Bir Gazetecinin Röportajları" adlı karikatürler ile Kremos, Onorato, Bosc, Ian Peterson, Trez, Moisan, Mick, Maurice Henry, Michel Douay, Elke Ober'in çizimleri söz konusu karikatürlere örnektir. "Kaçırdığımız Yazılar Gazetesi" başlıklı sayfalarda da gazetelerden alıntılanan Ali Ulvi, Turhan Selçuk, Semih Balcıoğlu'nun karikatürleri neşredilir. Karikatür ayrıca aşağıdaki örneklerde de görüleceği gibi mecmuanın ön-arka kapağında ve reklamlarda da kullanılmıştır.

¹⁷ (...), "Reklamdır, Okumayın", **Resimli Yirminci Asır**, C. 2, S. 27, 14 Şubat 1953, s. 31.

Mıstık (Mustafa Eremektar)

Altan (Altan Erbulak)

Sezgin Burak

Resimli Yirminci Asır'da sayfa sayısı, münderecatın yoğunluğu, görsel unsurların adedi vb. birçok değişikliğin yanında düşünce bazında da değişiklikler görülmüştür. Son yayım yılında yaşanan 1960 İhtilali derginin yazılarının muhtevasına da aksetmiş, daha önceki içeriğe ait yayım politikası tamamen aksine bir yön izlemiştir. 27 Mayıs sabahı yönetime askeriyenin el koymasıyla gerçekleşen darbenin ardından mecmua, Menderes Dönemini karalayan, ihtilalcileri tanıtan ve yücelten yazılar neşretmeye başlamıştır. Mecmuanın Haziran 1960'ta neşredilen 410. sayısında "İnkılabı Dair Şiirler", Kandemir'in yazı dizisi "Eskilerin İç Yüzü", 4 Temmuz 1960 tarihli nüshadan itibaren Galip Örg'e'nin sırasıyla "Devlet ve Hükümet Başkanı, Millî Birlik Komitesi Başkanı, Silahlı Kuvvetler Başkumandanı Orgeneral Cemal Gürsel, "Millî Birlik Komitesi Üyeleri Kimlerdir?", "Vatan ve Millet Uğruna Kendini Adayanlar: Millî Birlik Komitesi Üyesi Kurmay Yarbay Ahmet Yıldız", "Vatan ve Millet Uğruna Kendini Adayanlar: Orgeneral Cemal Gürsel'le İlk Fikrî Temas", "Vatan ve Millet Uğruna Kendini Adayanlar: Millî Birlik Komitesi Üyesi Kurmay Albay Muzaffer Yurdakuler", "27 Mayıs Mucizesi: 2. Cumhuriyet", "Vatan ve Millet Uğruna Kendini Adayanlar: Millî Birlik Komitesi Üyesi Kurmay Binbaşı Suphi Gürsoytrak", "Vatan ve Millet Uğruna Kendini Adayanlar: Millî Birlik Komitesi Üyesi Kurmay Binbaşı Orhan Erkanlı", "Vatan ve Millet Uğruna Kendini Adayanlar: Millî Birlik Komitesi Üyesi Kıdemli Yüzbaşı Rifat Baykal", "Vatan ve Millet Uğruna Kendini Adayanlar: Millî Birlik Komitesi Üyesi Kurmay Hava Albayı Mucip Ataklı" adlı yazıları yayımlanır. Ayrıca Ömer Sami Coşar, Behçet Kemal Çağlar, Osman Nebioğlu... da aynı minval üzere yazılar kaleme alırlar.

Derginin içeriğine ait değişimin dikkati çektiği bir başka metin türü manzumedir. Aşağıda yer verilen 27 Mayıs Darbesi'nden 5 yıl önce Ali Hâdi Okan'ın Nefî-yi Zaman müstear ismiyle, Osman Nebioğlu'nun sahibi olduğu *Resimli Yirminci Asır*'da neşrettiği genelde ve özelde o dönemde Adnan Menderes hakkındaki duygu ve düşünceleri dile getirdiği *Menderes*¹⁸ başlıklı manzumesi ile darbeden 2 ay sonra Osman Nebioğlu'nun On. Müstear ismiyle yayımladığı "Haşlamalar: Ne İşin Var?"¹⁹ adlı manzumesi söylenmek isteneni net bir şekilde ortaya koymaktadır.

Menderes

Ege'de ikisi de bir isimde nehirdir

Sıfatları onlara: Büyük, Küçük dedirtir.

Demokrasi, ne canlı Menderesler yarattı,

Büyüğünün kudreti, her rakibi delirtir.

¹⁸ Nefî-yi Zaman, "Menderes", **Resimli Yirminci Asır**, C. 7, S. 163, 29 Eylül 1955, s. 20.

¹⁹ On., "Haşlamalar: Ne İşin Var?", **Resimli Yirminci Asır**, C. 15, S. 411, 4 Temmuz 1960, s. 11.

*Muhalefet duymasın, tutamadım kendimi.
Seven yerinden oynar, Adnan Bey kükredi mi.
Acı soğan yiyenler, pirenemeye başları
Hazret Büyük Meclis 'te Devr-i Sabık dedi mi...*

*Devr-i Sabık konusu, ne kadar firaklıdır,
Lâhik Devir, yanında dağlar kadar farklıdır.
Evvvelki diktatörlük, şimdiki demokrasi,
Menderes ne söylese, yerden göğe haklıdır.*

*Haritada Menderes, i'vicaçlıdır amma,
Canlısının, virajlı yolu değil muamma.
Kore, Atlantik Pakı başta şeref tacıdır,
Metmetçiğin önünde, dünya durdu selama.*

*Aydın efe çıkarır, efedir Menderes de,
Her engeli deviri, arslanım bir nefeste.
El attığı her işten, başarı fişkırıyor,
Pehlivan nağmesi var, tempo tuttuğu seste.*

*Ben Nefî-yi Zaman'ım, ne solcuyum be sağcı
Yurdumun var, bilirsin çok şeye ihtiyacı.
Menderes, yolun açık, Allah yardımcın olsun,
Köylü de şehirli de ben de sana duacı!..*

Nefî-yi Zaman

Haşlamalar: Ne İşin Var?

*Sen bir çifilik ağasıydın,
Ne işin var Ankara'da?
Köyün beği, paşasıydın,
Ne işin var Ankara'da?*

Turkish Studies

*Ankara tekin değildir,
Moskova, Pekin değildir,
Aydın'a yakın değildir,
Ne işin var Ankara'da?*

*Etrafını sardı baylar
Sana dar geldi saraylar...
Boşa geçti yıllar, aylar
Ne işin var Ankara'da?*

*Gurula devlete kondun,
Memleketi çiftlik sandın,
Sonunda sen de yandın,
Ne işin var Ankara'da?*

*Haramî Celâl'e uydun,
Gençleri zindana koydun,
Yedin memleketi doydun,
Ne işin var Ankara'da?*

*Verdiğin sözü unuttun,
Dostlara dosyalar tuttun,
Gün geçti devleti yuttun,
Ne işin var Ankara'da?*

*Sanki yarattın dünyayı,
Dolaştın İzmir'i Konya'yi,
Şimdi gördün mü Hanya'yi
Ne işin var Ankara'da?*

*Orda nutuk, burda nutuk,
Konuştun hep soğuk soğuk
Gençlik dedi sana: "Guguk!"
Ne işin var Ankara'da?*

Turkish Studies

*Okumadın yazı, kitap
Bilmedin hiç ölçü, hesap,
Behey katil, behey kasap
Ne işin var Ankara 'da?*

*Diktatörlüğe bu heves,
Millet olmaz köle, teres,
Geçti bu iş ey Menderes
Ne işin var Ankara 'da?*

*Osman sana der bu sözü,
Milletin açıldı gözü,
Cevher dolu onun özü
Ne işin var Ankara 'da?*

On.

Resimli Yirminci Asır'ın 29 Ağustos 1960 tarihli 419. nüshasında Nebioğlu Yayınevi tarafından "20. Asır Yeni Bir Şekilde Çıkacak"²⁰ başlıklı yazı ile yapılan duyuruda mecmuanın birinci serisinin nihayet bulunduğu, neşrine şekil ve muhteva bakımından yeni seri ile devam edeceği bildirilse de söylenen gerçekleşmez ve mezkûr sayı ile dergi yayım hayatından çekilir.

SONUÇ

Osman Nebioğlu tarafından Demokrat Parti Döneminin ikinci yılında (14 Mayıs 1950) yayım hayatına başlayan ve 29 Ağustos 1960'ta kapanan *Resimli Yirminci Asır*, Türk matbuatının süreli yayınları içerisinde çeşitli sebeplerden dolayı uzun yıllar yayımlanma şansını elde edememiş pek çok mecmuanın aksine 16 Ağustos 1952-29 Ağustos 1960 tarihleri arasında düzenli şekilde 8 yıl boyunca 15 ciltte toplanan 419 sayı ile okurlarının karşısına çıkmayı başarmıştır.

Çalışmada yeri geldikçe değinildiği gibi dönemin ünlü yazar/şairlerinin yazılarıyla duygu ve düşüncelerini kamuoyu ile paylaşma imkânı bulunduğu dergide Kore Harbi, Kıbrıs, Türk-Irak Paktı, Türkçe Kur'an-ı Kerim, 27 Mayıs İhtilali, Doğu ve Batı ülkelerinde edinilen intibalar, iş ve akademik hayatta önde gelen isimler, beden ve ruh sağlığı; tarih, spor, radyo, sinema, tiyatro, resim, karikatür, desen, müzik, roman, hikâye, şiir/şiir müsabakaları; moda, güzellik konularında kaleme alınan pek çok yazı ve yöneltilen en mühim meselem, en büyük derdim, kimin yerinde olmak isterdiniz, Türkiye'nin en mühim 5 şahsı, en beğendiğiniz 5 şair, nasıl bir polis istiyorsunuz gibi sorularla halkın nabzını tutmaya çalışan *Resimli Yirminci Asır* dergisi yayımlandığı dönemin sosyal, siyasi, askerî, tarihî, dinî ekonomik, sanatsal, edebî ortamını devrin aydınının bakış açısıyla yansıtması ve etkilemesi bakımından son derece önemlidir.

²⁰ Nebioğlu Yayınevi, "20. Asır Yeni Bir Şekilde Çıkacak", **Resimli Yirminci Asır**, C. 15, S. 419, 29 Ağustos 1960, s. 3.

KAYNAKÇA

- ÇAĞLAR Behçet Kemal, “Biraz da Edebiyat: Cumhuriyet’in Şiir Yarışmaları Dolayısıyla: Yeni Şiir Üzerine Bir Eğilme”, **Resimli Yirminci Asır**, C. 10, S. 258, 25 Temmuz 1957, s. 22, 26.
- ÇAĞLAR Behçet Kemal, “Biraz da Edebiyat: Yeni Şiirlerin Dört Müşterek Noktası”, **Resimli Yirminci Asır**, C. 1, S. 6, 20 Eylül 1952, s. 22, 31.
- ÇAĞLAR Behçet Kemal, “Biraz da Edebiyat”, **Resimli Yirminci Asır**, C. 1, S. 1, 10 Ağustos 1952, s. 22.
- ÇAĞLAR Behçet Kemal, “Genç Şairlerle Baş Başa: Şiirlerinizi Bekliyoruz...”, **Resimli Yirminci Asır**, C. 1, S. 2, 23 Ağustos 1952, s. 23.
- Nebioğlu Yayınevi, “20 Asır Niçin Çıkıyor?”, **Resimli Yirminci Asır**, C. 1, S. 1, 10 Ağustos 1952, s. 2.
- Nebioğlu Yayınevi, “20. Asır Okuyucularımıza Teşekkür”, **Resimli Yirminci Asır**, C. 1, S. 2, 23 Ağustos 1952, s. 15.
- Nebioğlu Yayınevi, “20. Asır Yeni Bir Şekilde Çıkacak”, **Resimli Yirminci Asır**, C. 15, S. 419, 29 Ağustos 1960, s. 3.
- Nefî-yi Zaman, “Menderes”, **Resimli Yirminci Asır**, C. 7, S. 163, 29 Eylül 1955, s. 20.
- Nefî-yi Zaman, “Ne Derlerse Desinler”, **Resimli Yirminci Asır**, C. 6, S. 133, 3 Mart 1955, s. 20.
- On., “Haşlamalar: Ne İşin Var?”, **Resimli Yirminci Asır**, C. 15, S. 411, 4 Temmuz 1960, s. 11.
- (...), “Değişen Türkiye”, **Resimli Yirminci Asır**, C. 1, S. 17, 13 Aralık 1952, s. 3.
- (...), “En Güzel Okuyucumuz Kimdir?”, **Resimli Yirminci Asır**, C. 5, S. 126, 13 Ocak 1955, s. 31.
- (...), “En Mühim Meselem: Anketimiz”, **Resimli Yirminci Asır**, C. 2, S. 32, 21 Mart 1953, s. 33.
- (...), “Okuyucularımıza”, **Resimli Yirminci Asır**, C. 1, S. 2, 23 Ağustos 1952, s. 26.
- (...), “Reklamdır, Okumayın”, **Resimli Yirminci Asır**, C. 2, S. 27, 14 Şubat 1953, s. 31.
- (...), “Şehrinizin En Uzun, En Kısa ve En Uzun Adamı Kimdir?”, **Resimli Yirminci Asır**, C. 1, S. 11, 25 Ekim 1952, s. 34.
- (...), “Türkiye’nin En Mühim 5 Şahsı Kimdir? Anketinin Neticesi”, **Resimli Yirminci Asır**, C. 5, S. 107, 2 Eylül 1954, s. 35.
- (...), “Yirminci Asır’ın Şiir Müsabakası”, **Resimli Yirminci Asır**, C. 5, S. 105, 19 Ağustos 1954, s. 23.
- (...), “Yirminci Sahife”, **Resimli Yirminci Asır**, C. 1, S. 1, 10 Ağustos 1952, s. 20.
- (...), “Yirminci Sahife”, **Resimli Yirminci Asır**, C. 1, S. 2, 23 Ağustos 1952, s. 20